

МОТИВИ
към проекта на Закон за изменение и допълнение
на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси

Проектът на Закон за изменение и допълнение на *Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси* се налага във връзка с необходимостта от въвеждане на мерки за прилагане на задълженията, произтичащи от *Регламент (ЕС) 2017/852 на Европейския Парламент и на Съвета от 17 май 2017 година относно живака и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1102/2008 относно забраната за износ на метален живак и някои живачни съединения и смеси и безопасното съхранение на метален живак*.

Разпоредбите на *Регламент (ЕС) 2017/852 относно живака* допълват мерките предвидени в Конвенция Минамата и в голямата си част са въведени в съществуващото европейско и национално законодателство относно живака, като общите цели са в съответствие със „Стратегията на Общността относно живака“. В ЕС и държавите членки вече са реализирани много от възможностите за намаляване употребата на живак.

С изменението и допълнението на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси се цели:

- определяне на контролните правомощия на министъра на околната среда и водите във връзка с прилагането на *Регламент (ЕС) 2017/852*, с изключение на мерките за прилагане на разпоредбите, свързани с опазване на човешкото здраве от въздействието на живак, живачни съединения и смеси на живака;
- въвеждане на мерки и условия относно ограничения по отношение вноса на живак и смеси на живака; забрана на износа на някои продукти с добавен живак; употребата на живак в някои производствени процеси; нови видове употреба на живак в продукти и производствени процеси и употребата на живак в ръчен и дребномащабен добив на злато.

В допълнение в „Преходни и Заключителни разпоредби“ на законопроекта са предвидени изменения в *Закона за опазване на околната среда (ЗООС)* и *Закона за управление на отпадъците (ЗУО)*.

Измененията в ЗООС са необходими с цел отмяна на мерките за прилагане на *Регламент (ЕО) № 1102/2008 относно забраната за износ на метален живак и някои живачни съединения и смеси и безопасното съхранение на метален живак*, който се отменя, считано от 1 януари 2018г. Това налага разпоредбите по прилагането му в раздел VIII на ЗООС, да бъдат отменени.

Измененията в ЗУО, са необходими с цел въвеждане на санкции, свързани с нарушаване на разпоредбите за управлението на отпадъци от живак.

Очакваните дейности за **икономическите оператори** са свързани с:

1. Подаване на *формуляри* за предоставяне или отказ на писмено съгласие за вноса на живак и смеси на живака за разрешени употреби.

Мотиви: Разрешава се вносът на живак и смеси на живака, изброени в приложение I на *Регламент 2017/852*, за употреба разрешена в страната, когато държавата вносител е дала писмено съгласие за такъв внос. Вносителите следва да удостоверят, че внесените живак не е от неразрешен източник.

2. Подаване на уведомления и информация по чл.8, параграф 3 от *Регламента* за издаване на становище от Експертния съвет за оценка на приоритетни вещества към

МОСВ и последващо разрешаване от Европейската комисия на нов продукт с добавен живак или нов производствен процес.

Мотиви: Съгласно изискванията на чл. 8 от Регламент 2017/852, се предвижда забрана за употребата на живак в нови продукти и процеси, освен ако операторите не получат разрешение от Европейската комисия. За целта те трябва да докажат, че съответният продукт или процес ще доведат до значителни ползи за околната среда или човешкото здраве, като се ангажират да предоставят на компетентните органи оценка на рисковете за околната среда и здравето. Държавите членки ще предоставят получената информация на Комисията, която след консултации със заинтересованите страни прави преценка относно възможността за постигане на значителни ползи за околната среда и/или човешкото здраве от новият продукт или процес.

Очакваните дейности за **компетентния орган** са свързани с:

1. Обработка на постъпили уведомления за износ на живак и живачни съединения, за които се прилагат изключения от забраната за износ.

Мотиви: Забраната за износ на живак и определени живачни съединения, установена в Регламент (ЕО) № 1102/2008, се допълва за нови живачни съединения, с изключение на износа за лабораторни изследвания или лабораторен анализ, за които следва да се прилага процедурата за предварително обосновано съгласие (PIC процедура). В тази връзка, се допълва съществуващата PIC процедура по реда на Регламент (ЕС) 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали.

2. Оценка на формулярите за предоставяне или отказ на писмено съгласие за внос и придружаващата информация, съгласно чл.4, параграф 1 от Регламента, с цел разрешаване на вноса на живак и смеси на живака за разрешени употреби.

Мотиви: Съгласно изискванията на чл.4 от Регламент 2017/852, се предвижда всяка страна да разрешава вноса на живак и смеси на живака от държава, която не е страна по Конвенцията и на която предоставя своето писмено съгласие, когато тази държава предостави удостоверение, че живакът не е от източници, идентифицирани като неразрешени – първичен добив или излишък от живак, получен при извеждане от експлоатация на хлор-алкални съоръжения. Компетентният национален орган следва да гарантира, че внасяния живак и смеси на живака отговарят на приложимите условия.

3. Издаване на становище от Експертния съвет за оценка на приоритетни вещества към МОСВ по документацията подадена от икономическите оператори, които възнамеряват да пускат на пазара нов продукт с добавен живак или нов производствен процес относно изпълнението на критериите по чл.8, параграф 6 от Регламента за последващо разрешаване от Европейската комисия на нов продукт с добавен живак или нов производствен процес.

Очакваните дейности за **контролните органи** са свързани с осъществяване на контрол на забраните и ограниченията, въведени с настоящия законопроект, свързани с намаляване на въздействието на живака.

Предложението за законопроект няма да доведе до пряко въздействие върху държавния бюджет.

Очаквани резултати от приемането на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси:

Въвеждането на мерки и условия за прилагането на Регламент (ЕС) 2017/852 относно живака ще бъде не само акт на изпълнение на общата политика на ЕС за намаляване на глобалното замърсяване с живак, но и допълнителен инструмент за осигуряване на високо ниво на защита на човешкото здраве и околната среда от антропогенни емисии и изпускания на живак и живачни съединения.